

Box 45184, 104 30 Stockholm
Telefon 010-788 50 00 • registrator@ivo.se
www.ivo.se • Org.nr 202100-6537

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar över betänkandet: Rättssäker samhällsvård för barn och unga (SOU 2026:8)

Ert dnr S2026/00236

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) lämnar följande synpunkter.

1.3 Förslag till ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, 41 § första stycket 1 LVU

41 § första stycket 1 LVU föreslås ändras från att socialnämndens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol när nämnden har beslutat om var vården av den unge ska inledas eller beslutat i fråga om att flytta den unge från det hem där han eller hon vistas, till ”beslutat om var barnet eller den unge ska placeras”. Det synes inte vara fråga om någon materiell förändring, men IVO anser att den nuvarande formuleringen på ett tydligare sätt ger besked om i vilka situationer ett placeringsbeslut kan överklagas. IVO har i tillsynen uppmärksammat att barn och unga ofta har ett starkt intresse av att överklaga ett beslut om omplacering från företrädesvis ett familjehem till ett annat. IVO förordar därför att ha kvar formuleringen ”beslutat i fråga om att flytta den unge från det hem där han eller hon vistas”.

4.9.2 En begränsad och subsidiär befogenhet för åklagare att fatta interimistiskt beslut om omedelbart omhändertagande för tillfällig vård

IVO avstyrker förslaget.

Liksom utredningen konstaterar framstår det inte som lämpligt att ge åklagare möjlighet att omedelbart omhänderta barn och unga. Enligt IVO riskerar en sådan ordning att leda till att annan hänsyn än barnets bästa och dess behov träder i förgrunden. IVO ser att det finns risk för att en åklagare kommer att väga in behovet av samhällsskydd i ett beslut om att omhänderta ett barn omedelbart på bekostnad av vad som är barnets bästa. Därtill delar IVO utredningens egen bedömning om att det helt saknas behov av den föreslagna ordningen.

Om åklagare ska ges möjlighet att besluta om omedelbart omhändertagande behöver IVO:s roll som tillsynsmyndighet beaktas. Enligt 28 kap. 1 § SoL utövar IVO tillsyn över socialtjänsten. Enligt 1 kap. 2 § 3 SoL avses med socialtjänst verksamhet som bedrivs med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga. Begreppet verksamhet innefattar alla åtgärder som genomförs med stöd av nämnda lagar och förordningar. Det kan t.ex. handla om handläggning av ärenden, genomförande av insatser, uppföljning, utvärdering och kvalitetssäkring. Den föreslagna regleringen innebär att Åklagarmyndigheten, i den del som avser beslut och handläggning enligt LVU, hamnar under IVO:s tillsyn.

Därtill ser IVO en risk med att uppgifter från Åklagarmyndigheten i dessa fall måste överföras till IVO. Åklagarmyndigheten behöver ha dels en organisation som kan tillgodose IVO:s behov av uppgifter, dels rutiner för att tillse att endast nödvändiga uppgifter överlämnas till IVO.

8.3.6 Uppföljning efter omfattande insatser i hemmet

Utredningen föreslår att uppföljning utan samtycke enligt socialtjänstlagen ska kunna beslutas när omfattande insatser till skydd och stöd för ett barn har upphört oplanerat. Även om det i betänkandet ges ett antal exempel på vad omfattande insatser kan utgöra anser IVO att begreppet inte är tydligt och att det kan leda till gränsdragningssvårigheter, inte minst inom tillsynen.

Beslut i detta ärende har fattats av stf. generaldirektören Karin Lewin. I den slutliga handläggningen har avdelningschefen Marie Åberg deltagit. Inspektören Fredrik Fridholm har varit föredragande.

Kopia till: s.sof@regeringskansliet.se